

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра економіки, маркетингу та міжнародних економічних відносин (№ 605)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова НМК №3

Ф.М.М.
(підпис)

Л.О. Філіпковська
(ініціали та прізвище)

« 31 » серпня 2021 р.

СИЛАБУС ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 051 «Економіка»
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: «Економіка підприємства»
(найменування освітньої програми)

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: «Облік і оподаткування»
(найменування освітньої програми)

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: «Фінанси, банківська справа та страхування»
(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: початковий рівень (короткий цикл)

Силабус введено в дію з 01.09.2021 року

Харків – 2021 р.

Розробник: Дем'яненко О.С., к.е.н., доцент _____
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання) (підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри Економіки, маркетингу та міжнародних економічних відносин (№ 605)

Протокол № 2 від « 30 » серпня 2021 р.

Завідувач кафедри _____
(науковий ступінь та вчене звання) (підпис) (ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

Представник студентів 6 курсу _____ Д.С. Роговський _____
(підпис) (ініціали та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Дем'яненко Олена Сергіївна, к. екон. н., доцент, викладає в університеті наступні дисципліни:

- Міжнародний маркетинг;
- Маркетинг послуг;
- Промисловий маркетинг;
- Економіка і організація інноваційної діяльності;

Напрями наукових досліджень:

- стратегічний маркетинг, стратегічний аналіз підприємства, стратегія бізнесу та стратегічні пріоритети розвитку;
- дослідження систем матеріального стимулювання трудової діяльності на підприємствах та сучасної парадигми матеріального стимулювання в Україні;
- дослідження чинників, які деструктивно впливають на систему матеріального стимулювання трудової діяльності в результаті трансформації відносин власності, що відбуваються у економіці.

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 1 семестр.

Обсяг дисципліни: 4 кредити ЄКТС (120 годин), у тому числі аудиторних – 48 годин, самостійної роботи здобувачів – 72 годин.

Форми здобуття освіти - Денна, дистанційна, заочна, дуальна.

Дисципліна – вибіркова.

Види навчальної діяльності – лекції, практичні заняття, самостійна робота здобувача.

Види контролю – поточний, модульний та підсумковий (семестровий) контроль (залік).

Мова викладання – українська.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета. Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів розуміння їх майбутньої професійної діяльності. Програма курсу відображає

основні теоретичні та практичні проблеми сучасних міжнародних відносин та світової політики. Засвоєння програмної проблематики підкріплюється оволодінням необхідними навичками пошуку та роботи з науково-політичною літературою, документами та іншими матеріалами зі спеціальності.

Завдання. Надання здобувачам вищої освіти є вивчення основних підходів до феномену політики, зовнішньої політики та міжнародних відносин; аналіз наукових шкіл з міжнародних відносин; визначення основних тенденцій зовнішньої політики України та провідних держав світу.

Після опанування дисципліни здобувач набуде наступні **компетентності**:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність пояснювати типові економічні процеси і явища на основі теоретичних концепцій, аналізувати отримані результати;
- здатність аналізувати явища та процеси у сфері економічних та трудових відносин;
- здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування економічних систем на мікро-, мезо-, макро- рівнях.

Очікується, що після опанування дисципліни здобувач будуть досягнуті наступні **результати навчання** і він буде:

- знати та використовувати економічну термінологію;
- розуміти базові принципи економічної науки, особливості функціонування економіки;
- пояснювати типові соціально-економічні явища з погляду базових принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки;
- демонструвати базові навички критичного мислення в аналізі, практичній діяльності та професійному спілкуванні;
- вміти використовувати дані, надавати аргументацію та формувати висновки з аналітичних текстів з економіки;
- вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення основних характеристик економічних систем мікро- та макrorівня.

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1.

Сутність та форми міжнародних економічних відносин

Тема 1. Вступ до міжнародних економічних відносин.

Форма занять: лекція, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 2-4 години.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні

Теоретичні основи досліджень міжнародних відносин. Формування принципів сучасних міжнародних відносин на основі вестфальської моделі. Системний підхід і система міжнародних відносин.

Тема практичного заняття;

Міжнародні відносини у сучасному геополітичному просторі. Світова політика як система міжнародних відносин. Світовий політичний процес. Особливості міжнародних відносин останньої третини XIX - початку XX ст

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 3-7 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів семінарських робіт.

Тема 2. Міжнародні економічні відносини в давніх цивілізаціях. Міжнародні відносини античного світу.

Форма занять: лекція, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 3-5 години.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні

Міжнародні економічні відносини в давніх цивілізаціях. Міжнародні відносини античного світу

Тема практичного заняття;

Знати загальну характеристику епохи. Вивчити міжобщинний та міжплемінний обмін. Розуміти міжнародну торгівлю в Месопотамії, Єгипті, Індії, Китаї, майя. Вивчити систему античної торгівлі. Розуміти основні торговельні центри античного світу: Греція, Рим.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 3-7 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів семінарських робіт.

Тема 3. Міжнародні економічні відносини доби середньовіччя.

Форма занять: лекція, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 4-6 години.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні

Грошові відносини за часів феодалізму.

Тема практичного заняття;

Дати загальну характеристику епохи.. Основні напрями Європейської торгівлі. Вивчити головні осередки Європейської торгівлі в Середньовіччі. Розуміти Афразійську торговельну систему Середньовіччя: Китай, Індія, караванна торгівля Самарканда, Сахари, Малі, ПівденноСхідної Азії, Аравійський півострів.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 3-7 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.
Оформлення матеріалів семінарських робіт.

Тема 4. Міжнародні економічні відносини часів генези ринку.

Форма занять: лекція, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 1-2 години.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні

Визначення та основні елементи культури. Розвиток середовища МЕН.

Тема практичного заняття;

Знати загальну характеристику епохи. Розуміти динаміку і структуру зовнішньої торгівлі УХ XVIII ст. Знати революцію цін в Європі..

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 3-7 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.
Оформлення матеріалів семінарських робіт.

Тема 5. Промисловий переворот в Європі та США.

Форма занять: лекція, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 1-2 години.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні

Механізм політико-правового середовища, методи визначення політичних ризиків і стратегій. Політико-правове середовище різних країн.

Тема практичного заняття;

Розуміти причини промислового перевороту в світі. Дослідити промисловий переворот в Англії. Дослідити промисловий переворот у Франції, США, Німеччині. Розуміти значення “революції пари” для економічного розвитку світу.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 3-7 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.
Оформлення матеріалів семінарських робіт.

Тема 6. Міжнародні економічні відносини в міжвоєнний період

Форма занять: лекція, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 2-3 години.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні

Суть, цілі і завдання міжнародних маркетингових досліджень. Принципи комплексного дослідження зарубіжного ринку. Проблеми та перспективи міжнародних маркетингових досліджень.

Тема практичного заняття;

Напрями та структурні зміни у світовій торгівлі 1920-30-х років. Розуміти причини та чинники скорочення обсягів торгівлі в 1929-33-х рр. Валютно-

фінансові відносини в міжвоєнний період. Міжнародне інвестування в міжвоєнні часи.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6-9 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів семінарських робіт.

Модульний контроль 1

Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).

Обсяг аудиторного навантаження: 2 години

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.

Підготовка до модульного контролю.

Змістовний модуль 2.

Міжнародний маркетинговий комплекс

Тема 8. Міжвоєнна система міжнародних відносин

Форма занять: лекція, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 2-3 години.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні

Вибір сегментів міжнародних ринків. Оцінка конкурентного потенціалу міжнародних ринків.

Тема практичного заняття;

Формування воєнно-політичних блоків напередодні Першої світової війни.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 3-7 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів семінарських робіт.

Тема 9. Нові гравці і нові фактори світової політики у 50—90-х роках XX ст.

Обсяг аудиторного навантаження: 1-2 години.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні

Нові гравці і нові фактори світової політики у 50—90-х роках XX ст. Демократизація та лібералізація — глобальні тенденції міжнародних відносин сучасності.

Тема практичного заняття;

Типологія та функціональні особливості суб'єктів міжнародних відносин. Особливості суб'єктів міжнародним відносин.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6-9 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів семінарських робіт.

Тема 10. Суверенітет і зміна підходів до безпеки наприкінці XX та на початку XXI ст..

Форма занять: лекція, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 2-3 години.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні

Суверенітет і зміна підходів до безпеки

Тема практичного заняття;

Системні теорії міжнародних відносин

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 3-7 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Оформлення матеріалів семінарських робіт.

Тема 11. Демократія і авторитаризм: змагання в економічній сфері

Форма занять: лекція, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 2-3 години.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні

Історичні витоки і генеза демократії як соціального феномену/ Поняття “демократія”: теоретико-соціальний контекст і основні моделі.

Тема практичного заняття;

Міжнародні конфлікти

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 3-7 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Оформлення матеріалів семінарських робіт.

Тема 12. Передумови нормування зовнішньої політики суверенної України.

Форма занять: лекція, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 1-2 години.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні

Передумови нормування зовнішньої політики суверенної України. Національні інтереси і зовнішньополітична стратегія України.

Тема практичного заняття;

Теоретичні засади зовнішньої політики незалежної України

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 3-7 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Оформлення матеріалів семінарських робіт.

Тема 13. Відносини України з державами континентів і регіонів.

Форма занять: лекція, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 2-3 години.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні

Зносини України з державами континентів і регіонів.

Тема практичного заняття;

Основні напрями зовнішньої політики України в Європі. Проблеми відносин України з країнами Центрально-Східної Європи.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 3-7 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів семінарських робіт.

Тема 14. Україна в системі міжнародних організацій. Роль СНД у розвитку незалежних держав.

Форма занять: лекція, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 2-3 години.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні

Україна в системі міжнародних організацій. Роль СНД у розвитку незалежних держав. Національна безпека як проблема зовнішньополітичних зносин України |.

Тема практичного заняття;

Аналіз процесів розвитку зовнішньої політики України.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 3-7 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів семінарських робіт.

Модульний контроль 2

Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).

Обсяг аудиторного навантаження: 2 години

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.

Підготовка до модульного контролю.

5. Контрольна робота / Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

6. Методи навчання

Проведення аудиторних лекцій, практичних занять, індивідуальні консультації, самостійна робота студентів за матеріалами, що підготовлені викладачем. Методи навчання на лекціях – пояснювальна-ілюстративна лекція з елементами проблемної, лекція-бесіда, словесний метод, метод схематичного подання матеріалу; на семінарських заняттях – метод розгорнутої бесіди та дискусії, метод самоконтролю, метод «круглого столу».

7. Методи контролю

Поточний, проміжний та підсумковий контроль знань студентів, які проводяться з метою оцінювання результатів на певному етапі навчання.

Поточного контролю проводиться у формі опитування, тестування, контрольні роботи на практичних і семінарських заняттях.

Проміжний контроль проводиться у формі виконання модульної контрольної роботи.

Семестровий контроль з дисципліни – залік.

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Активність під час аудиторної роботи	0...2	3	0...6
Виконання практичних робіт	0...5	5	0...25
Модульний контроль	0...24	1	0...24
Змістовний модуль 2			
Активність під час аудиторної роботи	0...2	3	0...6
Виконання і захист практичних робіт	0...5	3	0...15
Модульний контроль	0...24	1	0...24
Усього за семестр			0...100

Прийнята шкала оцінювання

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Залік проводиться у вигляді тестування. Тест складається з 20 питань закритого типу (за правильну відповідь на одне питання здобувач отримує 4 балів).

Під час складання семестрового іспиту здобувач має можливість отримати максимум 100 балів.

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60-74) – виставляється тоді, коли студент знає значну частину програмного матеріалу, не допускає суттєвих помилок під час висвітлення

понять, на додаткові питання відповідає по суті, не робить великої кількості помилок під час усної відповіді.

Добре (75-89) – виставляється студенту тоді, коли його відповіді змістовні у тому числі за формою та обсягом. Це означає, що студент у повній мірі за програмою засвоїв увесь навчальний матеріал, викладений у підручниках та інших джерелах і на практичних, семінарських заняттях дає змістовні та глибокі відповіді на поставлені запитання, а також під час тестування демонструє знання не тільки основної, але й додаткової літератури, першоджерел, наводить власні роздуми, робить узагальнюючі підсумки, використовує знання із суміжних, галузевих дисциплін, уміє пов'язати вивчений матеріал із реальною дійсністю та доцільно використовує його для аналізу практичних завдань.

Відмінно (90-100) – виставляється студенту тоді, коли він виконав і захистив з максимальною кількістю балів усі практичні завдання, розрахункову роботу і модульні контрольні роботи. Тобто студент досконально знає всі теми курсу та вміє застосувати теоретичний матеріал щодо вирішення практичної ситуації шляхом застосування здобутих під час вивчення дисципліни навиків та вмінь.

9. Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем.

10. Політика академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: (Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. Лист МОН України № 1/9-650 від 23.10.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#n211>):

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

11. Методичне забезпечення та інформаційні ресурси

Підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, конспекти лекцій, методичні рекомендації з проведення лабораторних робіт тощо, які видані в Університеті знаходяться за посиланням:

1. Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням:
<https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=848>
2. Сайт кафедри <https://education.khai.edu/department/605>
3. Електронний каталог науково-технічної бібліотеки Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського "ХАІ". - Режим доступу:
<https://library.khai.edu/catalog>
4. Історія міжнародних відносин [Електронний ресурс]: Частина 1, дистанц. курс. – Режим доступу: <https://mentor.khai.edu/pluginfile.php>
5. Історія міжнародних відносин [Електронний ресурс]: Частина 2, дистанц. курс. – Режим доступу: <https://mentor.khai.edu/pluginfile.php>

12. Рекомендована література

Базова

1. Економічна історія України і світу: Підручник / За ред. Б.Д. Лановика .- К.: Вікар, 2010 .- 450с
2. Історія економічних вчень. Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2004. – 1300 с.
3. Панченко П.П., Марчук В.А. Аграрна історія України: Підручник. - К.,2005. – 342с
4. Ткаченко А.А. Історія економічних вчень: навчальний посібник. – Запоріжжя, 2002.- 553с
5. Царенко О.М., Захарчук А.С. Економіка України і світу: Курс лекцій - Суми, 2005.- 310с
16. Черкащина Н.К. Економічна історія. Навчальний посібник. – К.,2007. – 193с
7. Юхименко П.І., Леоненко П.М. Економічна історія. – К., 2010. – 420с.
8. Юхименко П.І., Леоненко П.М. Історія економічних учень: навч. посіб.- К., 2006.- 514с